

Poněvadž se obžalovaný svým výrokem, jak zjištěno, obracel na více osob, nikoliv na jedinou, nemůže přijít v úvahu přestupek dle § 314 tr. z.; v daném případě také proto ne, že vmísení se obžalovaného dotčeného úředním výkonem do téhož výkonu jest pojmově vyloučeno.

Čís. 342.

Zatajování zásob (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ustanovení § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vztahuje se i na zatajení obilí a mlýnských výrobků. Trestným jest takové zatajení, jehož se pachatel dopustil, ač měl povinnost — ať jemu individuálně, ať všeobecně uloženou — zásoby ohlásiti. Ohlásiti jest veškeré zásoby, tudíž i ty, jichž netřeba odvésti.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1921, Kr I 531/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 27. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmatečnou stížnost vytyká především s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., že stěžovatelův čin, v němž nalézací soud spatřuje skutkovou podstatu přečinu dle § 2 č. 1 (2.) zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., nesprávným výkladem zákona byl podřaděn trestnímu zákonu, který se naň nevztahuje, a uvádí v tomto směru, že zákon o válečné lichvě ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vztahuje se na předměty potřeby vůbec, že je zákonem všeobecným, že v tomto případě jedná se o zatajení mouky a obilí, že o mouce a obilí jsou vydány zvláštní zákonné předpisy a to: nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 334 sb. z. a n. a nařízení ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n., že nařízení čís. 354/1919 má v § 33 čís. 1 zvláštní trestní ustanovení o úmyslném zatajení zásob obilí, které prohlašuje za přestupek, že příslušným jest soud přestupkový, že toto nařízení platilo až do vydání nařízení čís. 169/1920, tedy až do dne 23. března 1920, že, poněvadž trestný čin se stal dne 7. února 1920, vztahuje se naň ustanovení § 33 čís. 1 nařízení čís. 354/1919 a že není tedy přečinem dle § 2 zák. lichevního, nýbrž přestupkem dle cit. nařízení. Generální prokuratura sdílí názor stěžovatelův, že jeho čin dlužno podřaditi ustanovení § 33 nařízení čís. 354/1919 a uvádí ve svých vývodech podstatně toto: Jest arci stranou ponechati pochybnosti zásadního rázu, pojící se k otázce formální oprávněnosti a právní závaznosti jednotlivých ustanovení tohoto vládního nařízení, zejména § 33 tohoto nařízení. K pochybnostem oněm zavdává podnět citace zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. z. v úvodě vládního nařízení. Bylať §em 2 tohoto zákona vláda toliko zmocněna, by v nařízeních, jež ve smyslu § 1 zákona budou vydána, stanovila na přestupky vedle peněžité pokuty až do 20.000 K, po případě i propadnutí předmětů a ztráty živ-

nosti, trest vězení až do 6 měsíců, kteréžto tresty ukládati mají politické úřady. Naproti tomu stanoví § 33 vládního nařízení, že přestupky dle č. 1—3 trestají se, právě tak jako ovšem i přečiny dle čis. 4, soudem, při čemž trest na přečin stanoví se vedle peněžité pokuty tuhým vězením až do jednoho roku. Než nehledíc k této nesrovnalosti, kterou lze prý vysvětliti tím, že zákon ze dne 24. července 1917, čis. 307 ř. z. citován je v úvodě nařízení pouhým nedopatřením na místě šu 38 čis. nař. ze dne 11. června 1916, čis. 176 ř. z., jehož se dovolává též min. nař. ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. z., není příčiny k důvodným pochybnostem v tom směru, že čin stěžovatelův, který spáchán byl dne 7. února 1920, dlužno správně podřaditi pod ustanovení § 33 nařízení vlády ze dne 27. června 1919, čis. 354 sb. z. a n. Nebyloť prý na tomto stavu věci, dle něhož zúmyslné zatajení zásob obilí a mlýnských výrobků, spáchané po vydání nařízení vlády ze dne 23. března 1920, čis. 169 sb. z. a n., bylo soudně trestným podle § 33 č. 1 vládního nařízení čis. 354/19, ničeho změněno ani předpisem § 2 zákona o trestání válečné lichvy. Teprve od vydání vl. nař. čis. 169/1920, z něhož ustanovení o trestnosti zatajení zásob takových bylo vypuštěno, stejně jako vynecháno bylo i z vládního nařízení ze dne 11. června 1920, č. 390 sb. z. a n., jehož §em 28 vládní nařízení čis. 169/20 bylo zatím opět zrušeno, jest míti za to, že byl zvláštní předpis vládního nařízení čis. 354/19 zrušen a že na příště zúmyslné zatajení obilí a mlýnských výrobků má býti stíháno dle § 2 zákona o trestání válečné lichvy. Naproti tomu dlužno prý zatajení obilí a mlýnských výrobků, které bylo spácháno do vydání vl. nař. č. 169/20, souditi podle § 33 vl. nař. č. 354/19, jehož trestná ustanovení jsou ve srovnání s trestními ustanoveními § 2 zákona o trestání válečné lichvy mírnější (čl. IX. uvoz. zák. k tr. z.). Generální prokuratura však proti názoru stěžovatelovu, jenž v souvislosti s touto námitkou uplatňuje dle § 14 odst. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 567 sb. z. a n., že pro rozhodování tohoto případu byl příslušným soud přestupkový, uvádí, že stížnost přehlíží, že dle skutkového zjištění, jemuž stížnost neodporuje, převyšuje hodnota zásob, stěžovatelem zatajených 500 K, že tedy jeho čin zakládá skutkovou podstatu přečinu dle § 33 čis. 1 a 4 cit. nař., takže k rozhodování příslušným byl sborový soud první stolice a to vzhledem k předpisu § 12 zák. ze dne 17. října 1919, čis. 567 sb. z. a n. a § 1 lit. a) vlád. nař. ze dne 11. listopadu 1919, čis. 596 sb. z. a n. lichevní soud zřízený při soudě tom. Názoru hájenému zmateční stížností a generální prokuraturou nelze přiznati oprávnění. § 2 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. stanoví v odstavci prvém, že kdo, nedbaje své povinnosti, podati vysvětlení, úmyslně zatajuje úřadu zásoby předmětů potřeby, jež má neb uschovává, bude trestán soudem pro přestupek, a v odstavci druhém, že, dopustí-li se někdo uvedeného činu na zásobách, jejichž hodnota převyšuje 500 K, potrestá se pro přečin. Není pochybnosti o tom, že zákonné ustanovení vztahuje se také na zatajení zásob obilí a mlýnských výrobků, z něho získaných, kdyžtě § 1 cit. zák. vymezuje pojem předmětů potřeby jakožto věci movitých, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Čin byl spáchán dne 7. února 1920, tedy již za platnosti zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. a proto vztahuje se naň ustanovení § 2 čis. 1 a 2 cit. zákona, předpokládajíc ovšem, že jsou dány všechny pojmové

znaky tohoto zákonného ustanovení. Tímto pozdějším zákonem, totiž ustanovením § 2 lichevního zákona čís. 568 z roku 1919, byly změněny dřívější zákonné předpisy nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. pokud se týče zatajování zásob dle § 33 čís. 1. Správnosti tohoto výkladu zákona svědčí i okolnost, že nařízení pozdější ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n., měnící citovaný právě § 33 a upravující nový jeho doslov, přejímá pouze bod 2 a 3 řečeného § 23 a pomíjí mlčky bod 1, očitě proto, poněvadž samo již bod 1. pokládá za změněný ustanovením § 2 citovaného lichevního zákona. Nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. nepřichází tu tedy v úvahu, nehledíc ani k tomu, že jeho trestní ustanovení, vymezující kompetenci soudní, neodpovídají právnímu základu tohoto nařízení, vydaného podle zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. z., ježto § 2 tohoto zákona byla vláda toliko zmocněna, by v nařízeních, jež ve smyslu § 1 tohoto zákona budou vydána, stanovila na přestupky tresty, jež podle závěrečného ustanovení § 2 tohoto zákona ukládati mají politické úřady.

Ale i potud, pokud se stížnost dovolává formálně důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř., při čemž však ve skutečnosti provádí ponejvíce zmatek dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze jí oprávnění přiznati. Zdůrazňujíc, že k pojmovým znakům zúmyslného zatajení zásob předmětů potřeby náleží, by se tak stalo zanedbáním povinnosti podati vysvětlení, kteroužto povinnost staví stížnost na roveň všeobecně neb individuálně uložené povinnosti, zásoby ohlásiti, vytýká stížnost především, ze rozhodovací důvody rozsudku povinnosti takové a jejího zanedbání stěžovatelem nezjišťují. Důvodová zpráva právního výboru ovšem uvádí výslovně, že ne každé zatajení je trestné, nýbrž jen takové, kde někdo zatají zásoby přes to, že má — ať jemu individuálně, ať všeobecně uloženou — povinnost je ohlásiti. V tomto směru stačí poukázat na to, že rozsudek tuto individuální povinnost obžalovaného výslovně zjišťuje způsobem jakoukoliv pochybnost vylučujícím a věcně správným, že stěžovatel zásoby zatajil, povinnosti oné nedbaje; zatajil je dle zjištění rozsudkového vůči Josefu V-ovi, který při prohlídce, předsevzaté jím jako výkupním komisařem okresního obilního ústavu při okresní politické správě v P. z příkazu této správy, stěžovatele opětovně vyzval, by mu veškeré své zásoby ukázal a oznámil, kde má co uloženo. Rozsudek při tom zdůrazňuje, že výkupní komisař prováděl tehdy úkon ve smyslu § 9, pokud se týče § 11 vl. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n., při němž dlužno dáti zmocněncům úřadu, t. j. politické okresní správy a státního obilního ústavu veškerá vysvětlení, jichž je třeba. Že pak povinnost k takovýmto vysvětlením zahrnuje v sobě jmenovitě i povinnost, ohlásiti zásoby, jest na bíledni. Je tedy zmateční stížnost, která v tom směru vytýká rozsudku nedostatek zjištění a tedy neúplnost, zřejmě neodůvodněna.

V dalším dovolává se stížnost jednak zásadního ustanovení vládního nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n., dle něhož zemědělci smějí obilí vlastní sklizně bez ohledu na zabavení v množství, úpravou spotřeby stanoveném, spotřebovati k výživě, pokud se týče, zkrmiti, jednak § 6 téhož nařízení, dle něhož držitel obilí je povinen je nabídnouti a prodati státnímu obilnímu stavu jen potud, pokud mu nemá dle tohoto nařízení nebo dle zvláštních předpisů, podle něho vydaných, zůstatí a ko-

nečně §§ 1 a 3 vl. nař. ze dne 15. července 1919, čís. 386 sb. z. a n., dle nichž smějí zemědělstí podnikatelé a držitelé hospodářského zvířectva mimo jiné i oves zkrmiti bez ohledu na zabavení, pokud se týče bez omezení, ač ovšem bez újmy případné povinnosti dodávkové. I dovozuje stížnost jednak, že stěžovatel neměl povinnosti, by u něho nalezených a dle zjištění nalézacího soudu zatajených 390 kg ovsa dodal a nabídnul, a že tedy nebyl ani povinen, by oves ten ohlásil, jednak, že, poněvadž má manželku a 6 dětí, měl vzhledem k tomu, že §em 1 vl. nař. ze dne 5. listopadu 1919, čís. 580 sb. z. a n. stanovena byla spotřební dávka pro držitele zemědělských podniků k vlastní výživě a k výživě příslušníků rodiny na 20 kg měsíčně, dne 7. února 1920, t. j. v den činu právo míti do srpna 1920 960 kg obilí. Neměl prý tedy stěžovatel povinnosti, by obilí (a zajisté i mouku) u něho nalezené a jím dle rozsudku zatajené odevzdal ani povinnosti, by je ohlásil. (Jde tu o 433 kg pšenice, 90 kg žita, 69 kg žitné mouky a 86 kg mouky pšeničné). K těmto závěrům mohla stížnost dospěti jen proto, že nesprávně směsuje povinnosti, zásoby úřadu ohlásiti, s povinností, zásoby takové nabídnouti nebo prodati státnímu obilnímu ústavu. Účelem prohlídek ve smyslu §§ 11 a 12 vl. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. stejně jako cílem soupisů zásob dle §§ 9 a 10 téhož nařízení jest, by zjednan byl úřadům spolehlivý a úplný přehled všech po ruce jsoucích zásob obilí a mlýnských výrobků, neboť jen tím umožněno je spravedlivé rozdělení zásob mezi obyvatelstvo. Cíle toho dosíci lze samozřejmě pouze tehdy, jestliže povinní ohlásí v e š k e r é své zásoby. Bylo tedy i povinností stěžovatelovou ohlásiti úřadu veškeré své zásoby, tedy i ony, které mu dle příslušných předpisů měly zůstat k výživě nebo na zkrmení, a bezpředmětnými jsou i všechny další vývody zmateční stížnosti, týkající se jednak přiměřenosti množství obilí, které výkupní komisař stěžovateli ponechal, jednak množství, které mu státním obilním ústavem dodati předepsáno bylo.

Čís. 343.

Pokud jest beztrestným vojín, vykonávající v bitevní čáře rozkaz svého představeného.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1921, Kr I 924/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin vraždy dle §§ 134, 135 čís. 4 tr. ř.

D ů v o d y:

Uplatňujíc zmateční důvod čís. 5 § 281 tr. ř., vytýká zmateční stížnost rozsudku, že jest v rozporu sám s sebou a neúplný. Rozpor rozsudku spatřuje zmateční stížnost a generální prokuratura v tom, že nalézací soud na jedné straně shledává neodolatelné donucení ku splnění rozkazu u obžalovaného, který konal službu toliko jako ordonance, na druhé straně